ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 27ης Ιουνίου 1989 *

Στην υπόθεση 113/88,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου, μεταξύ

Karl Leukhardt

και

Hauptzollamt Reutlingen,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 3, σημείο 3, καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους F. Grévisse, πρόεδρο τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: S. Hackspiel, ασκούσα καθήκοντα υπαλλήλου διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο K. Leukhardt, προσφεύγων της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενος από τον Lutz Frauendorf, δικηγόρο Tübingen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τον Martin Seidel, Ministerialrat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη, κατά την έγγραφη διαδικασία από το νομικό της σύμβουλο Peter Karpenstein, και, κατά την προφορική διαδικασία, από το νομικό της σύμβουλο Dierk Booss,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 28ης Φεβρουαρίου 1989,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Μαρτίου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 8ης Απριλίου 1988, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Απριλίου 1988, το Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης υπέβαλε, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία και το κύρος του άρθρου 3, σημείο 3, καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Karl Leukhardt, γεωργού, και του Hauptzollamt Reutlingen σχετικά με την ποσότητα αναφοράς που του αναγνωρίστηκε στο πλαίσιο του συστήματος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος.

3 Ο Leukhardt παρέδωσε, το 1980 188 954 κιλά, το 1981 160 707 κιλά, το 1982 142 417 κιλά και το 1983 142 747 κιλά γάλακτος στο γαλακτοκομείο Milchwerk Tübingen. Κατόπιν βεβαιώσεως που χορήγησαν στον Leukhardt οι αρμόδιες γερμανικές αρχές

στις 26 Οκτωβρίου 1984, η οποία πιστοποιούσε ότι από το Μάρτιο 1981 το ζωικό του κεφάλαιο από γαλακτοφόρες αγελάδες είχε υποστεί απώλειες που επηρέασαν αισθητά τη γαλακτοκομική του παραγωγή, του αναγνωρίστηκε ποσότητα αναφοράς 155 500 κιλών γάλακτος, η οποία αντιστοιχεί στην ποσότητα που παρέδωσε το 1981 μειωμένη κατά 4 %.

4 Πρέπει να υπομνησθεί προκαταρκτικώς ότι με τον κανονισμό 856/84, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 10), το Συμβούλιο καθιέρωσε συμπληρωματική εισφορά που επιβάλλεται επί των παραδοθεισών ποσοτήτων γάλακτος οι οποίες υπερβαίνουν ορισμένη ποσότητα αναφοράς που πρόκειται να καθοριστεί· η εισφορά οφείλεται είτε από τους παραγωγούς γάλακτος (εναλλακτική λύση Α) είτε από τους αγοραστές γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων, οι οποίοι την επιρρίπτουν στους παραγωγούς που έχουν αυξήσει τις παραδόσεις τους ανάλογα με το βαθμό που έχουν συντελέσει στην υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς του αγοραστή (εναλλακτική λύση Β).

5 Ο τρόπος υπολογισμού της ποσότητας αναφοράς, δηλαδή των ποσοτήτων που απαλλάσσονται από τη συμπληρωματική εισφορά, καθορίστηκε με τον προαναφερθέντα κανονισμό 857/84 του Συμβουλίου. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, η ποσότητα αναφοράς είναι ίση με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παραδόθηκε ή αγοράστηκε κατά το ημερολογιακό έτος 1981, προσαυξημένη κατά 1 %. Ωστόσο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι στο έδαφός τους η ποσότητα αναφοράς είναι ίση με την ποσότητα γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που παραδόθηκε ή αγοράστηκε κατά το ημερολογιακό έτος 1982 ή 1983, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που καθορίζεται κατά τρόπο ώστε να μην υπάρξει υπέρβαση της εγγυημένης γιά το οικείο κράτος μέλος ποσότητας.

6 Εξαιρέσεις από τους κανόνες αυτούς προβλέπονται, για ορισμένες ιδιαίτερες καταστάσεις, στα άρθρα 3, 4 και 4α του ίδιου κανονισμού. Ειδικότερα, το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 ορίζει ότι « οι παραγωγοί των οποίων η γαλακτοκομική παραγωγή, κατά το έτος αναφοράς που λαμβάνεται υπόψη κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικά γεγονότα που συνέβησαν πριν ή κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, επιτυγχάνουν, ύστερα από αίτησή τους, να ληφθεί υπόψη ένα άλλο ημερολογιακό έτος αναφοράς μέσα στο χρονικό διάστημα της περιόδου 1981 έως 1983 ».

7 Κατά την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επέλεξε το

έτος 1983 στο πλαίσιο της εναλλακτικής λύσεως Α (που αποβλέπει στον παραγωγό). Η ποσότητα αναφοράς για τους εγκατεστημένους στο γερμανικό έδαφος παραγωγούς ήταν, κατά βάση, ίση προς την ποσότητα γάλακτος που παρέδωσαν το 1983, μειωμένη κατά 4 %, σύμφωνα με τη μέθοδο που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού 857/84.

8 Με την προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης, ο Leukhardt ζητεί, κατά κύριο λόγο, να υπολογισθεί η ποσότητα αναφοράς του βάσει των παραδόσεων γάλακτος που πραγματοποίησε το 1980. Προς στήριξη του αιτήματος αυτού υποστηρίζει ότι η γαλακτοκομική του παραγωγή υπέστη αισθητή κάμψη καθ' όλη την περίοδο 1981 έως 1983 και ότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, απαιτείται, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας, να ληφθούν υπόψη οι παραδόσεις γάλακτος στις οποίες προέβη κατά το προηγούμενο της περιόδου αυτής έτος, δηλαδή το 1980. Επικουρικώς, ζητεί να υπολογισθεί η ποσότητα αναφοράς του βάσει της ποσότητας γάλακτος που παρέδωσε το 1981, προσαυξημένης κατά 1 %, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84.

9 Εκτιμώντας ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία και το κύρος των κοινοτικών κανονιστικών διατάξεων περί συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, το Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης ανέστειλε τη δίκη και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90 της 1.4.1984, σ. 13), πρέπει να ερμηνευθεί ή — σε περίπτωση μερικής ακυρότητας — να συμπληρωθεί υπό την έννοια ότι ο παραγωγός γάλακτος του οποίου η παραγωγή επηρεάστηκε αισθητά από εξαιρετικό γεγονός κατά τη διάρκεια των τριών ετών 1981 μέχρι και 1983 μπορεί να επιλέξει ως ημερολογιακό έτος αναφοράς ένα άλλο — παραδείγματος χάρη το αμέσως προηγούμενο — έτος, κατά το οποίο η παραγωγή γάλακτος δεν επηρεάστηκε από εξωτερικό γεγονός;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 έχουν την έννοια ότι ο παραγωγός που παραδίδει προϊόντα σε αγοραστή και του οποίου η παραγωγή κατά το έτος αναφοράς που έχει επιλεγεί (το 1983, στην Ομοσπονδιακή Δημο-

κρατία της Γερμανίας) επηρεάσθηκε αισθητά από εξαιρετικό γεγονός, μπορεί να ζητήσει να υπολογισθεί η ποσότητα αναφοράς παραδόσεων που δικαιούται είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 857/84, βάσει άλλου ημερολογιακού έτους αναφοράς (του 1981 ή του 1982), είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84, βάσει της ποσότητας γάλακτος που παραδόθηκε το ημερολογιακό έτος 1981, προσαυξημένης κατά 1 %; »

10 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση εκτίθενται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, οι σχετικές κοινοτικές διατάξεις και η σχετική εθνική νομοθεσία, καθώς και η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

Επί του πρώτου ερωτήματος

11 Το πρώτο ερώτημα αναλύεται σε δύο σκέλη.

12 Το πρώτο σκέλος αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν το άρθρο 3, σημείο 3, του προαναφερθέντος κανονισμού 857/84 έχει την έννοια ότι ένας παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικό γεγονός καθ' όλη την περίοδο 1981 έως 1983 μπορεί να ζητήσει να ληφθεί υπόψη η ποσότητα γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παρέδωσε κατά τη διάρκεια ενός έτους πριν από το 1981.

13 Σχετικώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο στην απόφαση της 17ης Μαΐου 1988 επί της υποθέσεως 84/87 (Erpelding, Συλλογή 1988, σ. 2647), η εν λόγω ρύθμιση, όπως προκύπτει από την οικονομία και το σκοπό της, απαριθμεί περιοριστικώς τις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δυνατή η χορήγηση ποσοτήτων αναφοράς ή ατομικών ποσοτήτων και ότι περιέχει σαφείς κανόνες σχετικά με τον καθορισμό των ποσοτήτων αυτών. Δεδομένου ότι καμία από τις διατάξεις της δεν προβλέπει δυνατότητα των παραγωγών να ζητήσουν να ληφθούν υπόψη οι παραδόσεις γάλακτος τις οποίες πραγματοποίησαν εκτός της περιόδου 1981 έως 1983, η δυνατότητα αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι αποκλείεται, ακόμα και σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν αντιπροσωπευτική παραγωγή καθ' όλη την περίοδο αυτή.

14 Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται πολλώ μάλλον καθόσον το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84, η μόνη διάταξη που επιτρέπει στους παραγωγούς να επιλέξουν έτος αναφοράς διαφορετικό από το έτος που λαμβάνει υπόψη το οικείο κράτος μέλος εκτός της περιόδου 1981 έως 1983, περιορίζει ρητώς τη δυνατότητα αυτή επιλογής σε ένα από τα δύο άλλα έτη της ιδίας αυτής περιόδου.

15 Επομένως, στο πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 1984, έχει την έννοια ότι ο παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικό γεγονός καθ' όλη την περίοδο 1981 έως 1983 δεν μπορεί να ζητήσει να ληφθεί υπόψη η ποσότητα γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παρέδωσε κατά τη διάρκεια έτους προηγουμένου του 1981.

16 Το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος αναφέρεται στο κύρος της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως, εν αναφορά προς την ερμηνεία που γίνεται δεκτή σε απάντηση του πρώτου σκέλους.

17 Επ' αυτού, ο Leukhardt υποστηρίζει ότι ο περιορισμός της εκ μέρους του επιλογής έτους αναφοράς στην περίοδο 1981 έως 1983 και μόνο, ενώ η γαλακτοκομική του παραγωγή επηρεάστηκε αισθητά καθ' όλη την περίοδο αυτή, συνιστά παραβίαση της απαγορεύσεως των διακρίσεων κατά το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης, της γενικής αρχής της ισότητας του δικαιώματος της ιδιοκτησίας και της επαγγελματικής ελευθερίας, καθώς και των γενικών αρχών της ασφαλείας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

18 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

19 Όσον αφορά, καταρχάς, το επιχείρημα περί διακρίσεως μεταξύ παραγωγών της Κοινότητας, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση της 17ης Μαΐου 1988 (Erpelding), η διαφορετική μεταχείριση για την οποία παραπονείται ο προσφεύγων της κυρίας δίκης οφείλεται στο γεγονός ότι η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση, μην προβλέποντας δυνατότητα των παραγωγών των οποίων η γαλακτοκομική παραγωγή μειώθηκε αισθητά καθ' όλη την περίοδο 1981 έως 1983 να ζητήσουν ποσότητα αναφοράς βάσει αντιπροσωπευτικής παραγωγής, πλήττει

αυτή την κατηγορία παραγωγών βαρύτερα από τους παραγωγούς που έχουν να παρουσιάσουν αντιπροσωπευτική παραγωγή εντός της περιόδου αυτής. Όμως, η συνέπεια αυτή δικαιολογείται από την ανάγκη περιορισμού του αριθμού των ετών που μπορούν να ληφθούν υπόψη ως έτη αναφοράς χάρη τόσο της ασφαλείας του δικαίου όσο και της αποτελεσματικότητας του συστήματος συμπληρωματικής εισφοράς. Επομένως, η συνακόλουθη διαφορετική μεταχείριση είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένη και δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ότι περιέχει διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο.

20 Όσον αφορά, εξάλλου, τις αιτιάσεις περί προσβολής του δικαιώματος της ιδιοκτησίας και της επαγγελματικής ελευθερίας, καθώς και περί παραβιάσεως των αρχών της ασφαλείας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, κατά πάγια νομολογία γίνεται δεκτό ότι σε καταστάσεις που συνεπάγονται κατ' ανάγκη την εκτίμηση μιας πολυσύνθετης οικονομικής πραγματικότητας — όπως προκειμένου περί κοινής γεωργικής πολιτιτικής — ο κοινοτικός νομοθέτης έχει ευρεία διακριτική εξουσία όσον αφορά τη φύση και το περιεχόμενο των ληπτέων μέτρων. Δεδομένου ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν καθίσταται δυνατό να διαπιστωθεί ότι εν προκειμένω έγινε υπέρβαση των ορίων της εν λόγω εξουσίας, και αυτές οι αιτιάσεις πρέπει να απορριφθούν.

21 Για τους λόγους αυτούς, στο δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση του άρθρου 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος της διατάξεως αυτής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

22 Το δεύτερο ερώτημα αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 3 του κανονισμού 857/84 έχουν την έννοια ότι ένας παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή επηρεάστηκε αισθητά από εξαιρετικό γεγονός κατά το έτος αναφοράς που έχει επιλέξει το οικείο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει να υπολογισθεί κατ' επιλογήν του η ποσότητα αναφοράς που δικαιούται, είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 857/84, βάσει άλλου έτους αναφοράς, είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, βάσει της ποσότητας γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παραδόθηκε το έτος 1981, προσαυξημένης κατά 1 %.

23 Σχετικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 προβλέπει τη δυνατότητα, υπό τις προϋποθέσεις που θέτει, « να ληφθεί υπόψη ένα άλλο ημερολογιακό έτος αναφοράς μέσα στο χρονικό διάστημα της περιόδου 1981 έως 1983 ». Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 28ης Απριλίου 1988 επί της υποθέσεως 61/87 (Thevenot, Συλλογή 1988, σ. 2375) οικονομία της διατάξεως αυτής και η θέση της μέσα στον κανονισμό 857/84 επιβάλλουν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβλέπει πλήρη υποκατάσταση του έτους αναφοράς που επιλέγει ο παραγωγός εντός της περιόδου 1981 έως 1983 στη θέση του έτους αναφοράς που λαμβάνει υπόψη το οικείο κράτος μέλος. Η διάταξη αυτή, ωστόσο, αφήνει ακέραιη την εφαρμογή του συνόλου των άλλων κανόνων περί καθορισμού των ποσοτήτων αναφοράς και ειδικότερα των κανόνων του άρθρου 2 του κανονισμού 857/84.

24 Επομένως, όταν — όπως εν προκειμένω — ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει το έτος 1982 ή το έτος 1983 ως έτος αναφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 857/84, πρέπει να εφαρμόζει το σύνολο των κανόνων περί καθορισμού των ποσοτήτων αναφοράς τους οποίους περιέχει η διάταξη αυτή, με εξαίρεση την υποκατάσταση του έτους αναφοράς, όπως προβλέπεται σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 3, σημείο 3, του κανονισμού αυτού.

25 Κατά συνέπεια, και κατά το μέτρο που ένας παραγωγός ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, σημείο 3, επιτυγχάνει, ύστερα από αίτησή του, να ληφθούν υπόψη οι παραδόσεις γάλακτος τις οποίες πραγματοποίησε κατά τη διάρκεια ημερολογιακού έτους διαφορετικού από το έτος που επιλέγει το οικείο κράτος μέλος, πρέπει να εφαρμοσθεί στις παραδόσεις του ο συντελεστής που εφαρμόζεται γενικώς σ' αυτό το κράτος μέλος. Επομένως, η ποσότητα αναφοράς που δικαιούται, είναι ίση προς την ποσότητα γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — την οποία περέδωσε κατά το έτος αναφοράς που επέλεξε βάσει του άρθρου 3, σημείο 3, με εφαρμογή, όμως, του συντελεστή που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, ο οποίος ποικίλλει, ενδεχομένως, κατά τους όρους που προβλέπονται στην τελευταία περίοδο της διατάξεως αυτής.

26 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 1984, έχουν την έννοια ότι ένας παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικό γεγονός κατά το έτος αναφοράς που λαμβάνει υπόψη το οικείο κράτος μέλος δεν μπορεί να ζητήσει να υπολογισθεί κατ' επιλογήν του η ποσότητα αναφοράς που δικαιούται, είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 857/84, βάσει άλλου έτους αναφοράς, είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού,

βάσει της ποσότητας γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παραδόθηκε το έτος 1981, προσαυξημένης κατά 1 %.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Τα εξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που υπέβαλε το Finanzgericht της Βάδης-Βυρτεμβέργης, με Διάταξη της 8ης Απριλίου 1988, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, έχει την έννοια ότι ο παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικό γεγονός καθ' όλη την περίοδο 1981 έως 1983 δεν μπορεί να ζητήσει να ληφθεί υπόψη η ποσότητα γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παρέδωσε κατά τη διάρκεια έτους προηγούμενου του 1981.

2) Από την εξέταση του άρθρου 3, σημείο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος της διατάξεως αυτής.

3) Το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 3, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, έχουν την έννοια ότι ένας παραγωγός του οποίου η γαλακτοκομική παραγωγή έχει επηρεασθεί αισθητά από εξαιρετικό γεγονός κατά το έτος αναφοράς που λαμβάνει υπόψη το οικείο κράτος μέλος δεν μπορεί να ζητήσει να υπολογισθεί κατ' επιλογήν του η ποσότητα αναφοράς που δικαιούται, είτε

κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 857/84, βάσει άλλου έτους αναφοράς, είτε κατά τη μέθοδο του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, βάσει της ποσότητας γάλακτος — ή ισοδυνάμου γάλακτος — που παραδόθηκε το έτος 1981, προσαυξημένης κατά 1 %.

Grévisse Moitinho de Almeida Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 27 Ιουνίου 1989.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

F. Grévisse